

1. สรุปผลการศึกษาของกรณีศึกษา 20 กรณี

ข้อมูลทั่วไปของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง (ตารางที่ 4.1)

มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังอายุมากที่สุด 55 ปีอายุน้อยสุด 34 ปี อายุเฉลี่ย 41.4 ปี จบการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด (7 คน) รองลงมาจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 (5 คน) และจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 (3 คน) สถานภาพสมรส คือ แยกกันอยู่กับสามีมากที่สุด (8 คน) รองลงมา คือ เป็นหม้าย (7 คน) และหย่า (5 คน) อาศัยอยู่บ้านเดี่ยวชั้นเดียวมากที่สุด (7 คน) รองลงมา คือ ห้องแถว (5 คน) และทาวน์เฮ้าส์และแมนชั่น (อย่างละ 1 คน) มีจำนวนบุตรที่อยู่ในความอุปการะ 1 คน ลูกชาย (7 คน) บุตรหญิง (7 คน) และจำนวนบุตรสองคน (6 คน) มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังมีสุขภาพแข็งแรง (10 คน) รองลงมา คือ โรคกระเพาะและภูมิแพ้ (อย่างละ 2 คน) และปวดกระดูก เป็นหวัด หน้ามืด โรคผิวหนัง และปวดศีรษะ

สถานภาพการทำงานของผู้ประกอบอาชีพอิสระ (10 คน) ได้แก่ นวดแผนไทย (2 คน) ที่เหลือขายเสื้อผ้า ขายกระเป๋าและรองเท้า ขายของชำ ซักรีดเสื้อผ้าและเลี้ยงเด็ก ขายเนื้อสุกร และรับจ้างทำงานบ้าน (อย่างละ 1 คน) มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังอีก (10 คน) เป็นลูกจ้างเอกชน (6 คน) และลูกจ้างหน่วยงานราชการ (4 คน) รายได้ต่ำสุดของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังประมาณเดือนละ 8,000 บาท รายได้สูงสุดประมาณ 40,000 บาท รายได้เฉลี่ย ประมาณเดือนละ 16,940 บาท

2. สภาพการทำงานของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง

1. อายุ จำแนกเป็นรายกลุ่ม อายุต่ำสุด อายุสูงสุด (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2
อายุกับสภาพการทำงาน

ช่วงอายุ (ปี)	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
34	นิตยา	-	1
35-39	วรรณ ไพริน จิรา อรสา	กานดา ลัดดา สุพร	7
40-44	ประทีป อมร	อาภา นภา ธดา รัชณี วัฒนา อูมา	8
45-49	ทองสา วันเพ็ญ	กัญญา	3
50-54	-	-	-
55	จันทร	-	1
รวม	10	10	20

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระอายุมากที่สุด คือ จันทร อายุ 55 ปี อายุน้อยที่สุด คือ นิตยา อายุ 34 ปี และอายุเฉลี่ย 42.2 ปี ผู้ที่เป็นลูกจ้างอายุมากที่สุด คือ กัญญา อายุ 46 ปี อายุน้อยที่สุด คือ ไพริน อายุ 36 ปี และอายุเฉลี่ย 40.6 ปี

2. การศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3
ระดับการศึกษากับสภาพการทำงาน

ระดับการศึกษา	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
ป.4	จันทร ประทีป วันเพ็ญ จิรา ทองสา	-	5
ป.6	นิตยา อรสา	ไพริน	3
ม.3	วสา วรรณ	-	2
ปวช.	-	ธนา	1
ม.5	-	วัฒนา	1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ระดับ การศึกษา	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
ปกส. สูง	อมร	อุมมา สุพร กัญญา อาภา	1
ป.ตรี	-	กานดา นภา ลัดดา	7
รวม	10	10	20

ผู้ที่เป็นลูกจ้างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (7 คน) แต่มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังที่ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับน้อยกว่า คือ 9 ใน 10 คน จบการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเพียงอมรคนเดียวที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

3. ภูมิลำเนาเดิม จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4

ภูมิลำเนาเดิมกับสภาพการทำงาน

ภูมิภาค	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
เหนือ	จันทร วันเพ็ญ	วัฒนา ธดา	4
อีสาน	นิตยา ทองสา อรสา	ไพริน	4
ใต้	อมร วสา วรรณ	กัญญา กานดา	5
กลาง	ประทีป จิรา	อุมมา สุพร อาภา นภา ลัดดา	7
รวม	10	10	20

มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาภาคกลาง (7 คน) และภาคใต้ (5 คน) และภาคอีสานและภาคเหนือจำนวนเท่ากัน (4 คน)

4. รายได้ จำแนกรายได้ สูงสุดและต่ำสุด และรายได้เฉลี่ย (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5
รายได้ต่อเดือนของมารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง

รายได้ (บาท)	มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
8,000-12,000	ประทีป วันเพ็ญ วสา นิตยา วรรณ ทองสา อรสา	ไพริน	8
12,001-16,000	จันทร์	วัฒนา ลัดดา	3
16,001-20,000	จิรา	อูมา ธดา อาภา กานดา	5
20,001-24,000	-	-	0
24,001-28,000	-	นภา	1
28,001-32,000	อมร	-	1
32,001-36,000	-	-	0
36,001-40,000	-	สุพร กัญญา	2
รวม	10	10	20

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีรายได้น้อยที่สุด 8,000 บาทต่อเดือน คือ วันเพ็ญ ทองสา และ อรสา และรายได้สูงสุด 30,000 บาทต่อเดือน คือ อมร และรายได้เฉลี่ย 13,100 บาทต่อเดือน ผู้ที่เป็นลูกจ้างมีรายได้น้อยที่สุด 8,000 บาทต่อเดือน คือ ไพริน รายได้สูงสุด 40,000 บาทต่อเดือน คือ กัญญา และรายได้เฉลี่ย 20,780 บาทต่อเดือน

5. จำนวนบุตร ผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีบุตรในความอุปการะ 1 คน ลูกสาว (5 คน) ลูกชาย (3 คน) และบุตรในความอุปการะ 2 คน เป็นลูกสาว (2 คน) ผู้ที่เป็นลูกจ้างมีบุตรในความอุปการะ 1 คน ลูกสาว (3 คน) ลูกชาย (4 คน) และบุตรในความอุปการะ 2 คน (3 คน)

6. บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน บุคคลที่ให้การช่วยเหลือแก่มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง จำแนกตามลักษณะผู้ให้ความช่วยเหลือ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6

ผู้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพัง
กับสภาพการทำงาน

ผู้ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุน	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
บุคคลในครอบครัว	จันทร วันเพ็ญ อมร	สุพร กัญญา อาภา	6
เพื่อนร่วมงาน/หุ้นส่วน	ประทีป วสา วรรณ	วัฒนา ธดา นภา	6
สามี/ญาติทางสามี	-	อูมา ไพริน	2
เพื่อนบ้าน	จิรา นิตยา ทองสา อรสา	กานดา ลัดดา	6
รวม	10	10	20

ผู้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่มารดาเลี้ยงบุตรตามลำพังที่ประกอบอาชีพอิสระ คือ เพื่อนบ้าน (4 คน) บุคคลในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน/หุ้นส่วนจำนวนเท่ากัน (3 คน) และ ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสามี/ญาติทางสามีเลย ผู้ที่เป็นลูกจ้าง คือ บุคคลในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน/หุ้นส่วนจำนวนเท่ากัน (3 คน) และเพื่อนบ้านและสามี/ญาติทางสามีจำนวนเท่ากัน (2 คน)

7. ปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ (17 คน) สถานภาพการสมรส (1 คน) บุคคลผู้ชักนำมาประกอบอาชีพ (2 คน)

8. สภาพปัญหา จำแนกตามลักษณะปัญหา (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7
สภาพปัญหากับสภาพการทำงาน

สภาพปัญหา	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
การเงิน	ประทีป วันเพ็ญ วสา อรสา นิตยา	ไพริน อูมา ลัดดา	8
การเลี้ยงบุตร	จิรา อมร	ธดา สุพร	4
การทำงาน	ทองสา วรรณ	วัฒนา อภา นภา	5
ส่วนตัว	จันทร์	กานดา กัญญา	3
รวม	10	10	20

สภาพปัญหาที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระประสบ คือ ปัญหาการเงินมากที่สุด (5 คน) รองลงมา คือ ปัญหาการทำงานและการเลี้ยงบุตรจำนวนเท่ากัน (2 คน) และปัญหาส่วนตัว (1 คน) ผู้ที่เป็นลูกจ้างประสบปัญหาด้านการเงินและการทำงานจำนวนเท่ากัน (3 คน) และปัญหาการเลี้ยงบุตรและปัญหาส่วนตัวจำนวนเท่ากัน (2 คน)

9. สถานภาพสมรส (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8
สถานภาพสมรสกับสภาพการทำงาน

สถานภาพสมรส	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
หม้าย	จันทร์ ประทีป วันเพ็ญ วรรณ วสา ทองสา	ไพริน	7
หย่าร้าง	-	สุพร อูมา ธดา ลัดดา นภา	5
แยกกันอยู่	จิรา อมร นิตยา อรสา	วัฒนา กัญญา อภา กานดา	8
รวม	10	10	20

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระเป็นหม้ายมากกว่าผู้ที่เป็นลูกจ้าง (6 และ 1 ตามลำดับ) ไม่มีผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ย่ากับสามี แต่ทั้งสองกลุ่มแยกกันอยู่กับสามีจำนวนเท่ากัน (4 คน)

10. ชั่วโมงทำงาน จำแนกชั่วโมงการทำงานต่อวัน (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9
จำนวนชั่วโมงทำงานกับสภาพการทำงาน

ชั่วโมงทำงาน (ต่อวัน)	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
7	-	สุพร ธดา อูมา ลัดดา	4
8	ทองสา อรสา	วัฒนา กัญญา อาภา กานดา นภา	7
9	นิตยา	ไพริน	2
10	วันเพ็ญ	-	1
11	จันทร์ วสา	-	2
12	ประทีป จิรา วรณ อมร	-	4
รวม	10	10	20

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระส่วนใหญ่ทำงานตั้งแต่ 9 ชั่วโมงขึ้นไป (8 คน) ผู้ที่เป็นลูกจ้างทำงานวันละ 8 ชั่วโมง (9 คน)

11. รูปแบบ/ลักษณะงาน จำแนกรูปแบบงาน/ลักษณะงาน (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10
รูปแบบงาน/ลักษณะงานกับสภาพการทำงาน

รูปแบบงาน/ ลักษณะงาน	สภาพการทำงาน		รวม
	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ลูกจ้าง	
งานประจำ	-	วัฒนา ไพรินทร์ อูมา ธดา กัญญา สุพร อภา กานดา นภา ลัดดา	10
งานต่อเนื่อง	จันทร ประทีป วันเพ็ญ วสา จิรา อมร วรรณ ทองสา	-	8
เป็นครั้งคราว	นิตยา อรสา	-	2
รวม	10	10	20

ผู้ที่เป็นลูกจ้างทำงานประจำ (10 คน) ทำงานลักษณะต่อเนื่อง (8 คน) และทำงานเป็นครั้งคราว (2 คน)

3. การเข้าถึงบริการสังคม

การเข้าถึงบริการสังคม จำแนกตามประเภทบริการ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11
การเข้าถึงบริการสังคม

ประเภท สวัสดิการ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ลูกจ้าง		
	รัฐจัดให้	จัดเอง	รัฐจัดให้	นายจ้างจัดให้	จัดเอง
ประกันสุขภาพ	จันทร์ จิรา วันเพ็ญ วสา ประทีป อมร	-	วัฒนา ไพริน อาภา ธดา สุพร กัญญา อุมา ลัดดา กานดา นภา	-	กัญญา อาภา กานดา
ประกันสังคม	-	จันทร์ (ม.39)	-	วัฒนา ไพริน กัญญา นภา อาภา กานดา	-
ประกันชีวิต	วันเพ็ญ	วันเพ็ญ จิรา อมร วรรณ	-	-	สุพร กัญญา อาภา นภา กานดา

ผู้ประกอบอาชีพอิสระเข้าถึงบริการสังคมที่รัฐจัดให้ คือ การประกันสุขภาพ (10 คน) จัดบริการสังคมให้กับตนเอง คือ การประกันชีวิต (4 คน) และจันทร์เข้าถึงสวัสดิการสังคมประเภทประกันสังคมตามมาตรา 39 ผู้ที่เป็นลูกจ้างได้รับบริการสังคมที่รัฐจัดให้ คือ การประกันสุขภาพ (10 คน) จัดบริการสังคมให้กับตนเอง คือ การประกันชีวิต (5 คน) และประกันชีวิตหมู่ (3 คน)